ANY LIV.—BATALLADA 2833 BARCELONA 6 D'OCTUBRE DE 1923

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

L'ESCOMBRADA DELS REGIDORS

—Si no ho haguessin fet ells, també ho hauria fet jo!

La destral

El Directori militar que governa l'Estat Espanyol té davant seu una pila d'operacions negatives destinades a l'èxit, almenys relatiu. Hi havia tantes branques corcades en l'arbre espanyol, que l'ús enèrgic de la destral estava indicat com a primer acte de la nova obra política que ara veiem representar.

Cal dir, però, que el principal mèrit d'aquesta feina de llenyataire no pot atribuir-se justament a uns homes, ni a una classe determinada. La destral hauria pogut ésser manegada així mateix per altres elements i per altres forces. Si haguessin triomfat les tendències obreristes, republicanes hauria fet també de bon començament una feina activíssima la destral encarregada de tallar els abusos de la burocràcia, de l'administració central i de l'administració local.

Creiem que en aquest sentit, la feina dels llenyataires, la feina encomenada a la destral, és cosa fàcil, siguin qnines siguin les mans que les moguin. Això vol dir que la pedra de toc per determinar l'èxit del règim i la aptitud dels que el dirigeixen no pot consistir en l'etapa inicial de destraleig, sinó en les successives etapes en les quals voldrà abordar resoltament el problema del Marroc, el de la situació econòmica de l'Estat, el de les relacions internacionals, el de l'organització política i administrativa de l'Estat i el de les reivindicacions obreres.

Mentrestant, des de la nostra finestra guaitem i esperem.

Llibertat i autoritat

«Xenius»—per a mi serà sempre «Xenius»—conversant amb nosaltres l'altre dia, ens deia que's començava a dibuixar el mapa polític d'Europa, reproduint-se la secesió de quan el moviment protestant. El centre d'Europa, amb el Nord es decantava per la Reforma, mentre l'antiga llatinitat, restava fidel al catolicisme ortodoxe. L'Anglaterra se mantingué en un eclecticisme que va permetre a l'església anglicana, conservar el seu catolicisme sense la intervenció de Roma. Doncs ara, els països de la Reforma començaven a decantar-se pel comunisme, mentre els països llatins formaven el quadre entorn del Dret Romà. Així França, així, sobre tot, la Itàlia, així, ara, Espanya. L'Anglaterra, amb la força que van adquirint els treballistes, adscrits al socialisme reformista, reproduïa el seu eclecticisme davant la Reforma.

Aparentment la teoria és justa, però sols aparentment. Per obra immediata: el comunisme, triomfant a Hongria, triomfant a Babiera, en 1918, va tenir una efimeritat sorprenent. El cas de Rússia és excepcional, i a Rússia la doctrina comunista persisteix en la seva retirada ordenada i estratègica. Resta Alemanya. I qui pot profetitzar el triomf del comunisme alemany, quan precisament, totes les temenses, totes les inquietuds van a cercar les formacions militars nacionalistes?

El problema, és el problema etern de l'antítesis entre Llibertat i Autoritat. La mateixa lluita interna d'Alemanya no és pas—apart les qüestions nacionals perdudes per la desfeta—entre propietat i comunisme, entre productors i possessors, sinó entre demòcrates i autoritaris, entre la llibertat nova i l'antiga disciplina. I aquesta és la lluita viva i diversa an els països llatins, entre el «poincarisme» i les esquerres a França; entre el feixisme i els partits lliberals a Itàlia. Aquesta, també, és la crisi i la lluita a Espanya. El mapa polític d'Europa, còm quedarà dividit? Quines terres es decantaran per la llibertat i quines per l'autoritat?

Sigui'ns permès mostrar-nos optimistes, tal vegada pel nostre gran amor a la França. Alemanya més tard, o més aviat, empesa pel seu afany de revenja, caurà del cantó de l'autoritat, perquè la devallada està ja iniciada a Babiera. En canvi França, lluny el perill primer de les convulsions socials i del bolxevisme, tornarà al seu democratisme burgès. Ha passat la prova de la guerra i de la victòria, i persistirà en la seva lleialtat a la república que li ha permès tenir la ferma continuitat ds la política que s'atribueix a la coherência de la monarquia, tot sostenint les institucions republicanes. La mateixa Itàlia, restaurarà la seva tradició lliberal, com, fatalment, per voluntat de la nació, Espanya persistirà en el seu constitucionalisme bon jan. Anglaterra, no caurà en eclecticismes davant de la seva tradició lliberal, cada vegada més forta, fins en relació a la seva sobirania d'Estat.

No ignorem que l'escola monàrquica francesa, concedeix a Alemanya l'executòria de mare del lliberalisme, i a França la de l'autoritarisme. Es possible... Però el segle XIX, que per alguna cosa és titllat d'estúpid pels monàrquics francesos, estronca aqueixes tradicions, i França representa la llibertat, i l'autoritat Alemanya. Avui, tot el positivisme francès, és alemany. Avui tot el món, accepta a Alemanya com representació de l'organització disciplinada. I per això, el comunisme no triomfarà, i si triomfa, no arrelarà a Alemanya, perquè aquesta no veu la vida més que a través de la disciplina jeràrquica, no de la disciplina igualitària.

En quant a Espanya, sigui'ns permès, altra volta, creure que tota la seva actualitat és un panteig per a assolir una forma democràtica, basada en una barreja de tradició i d'afanys de modernitat. Si es pogués sintetitzar en una fórmula seria la de: «El poble ho vol.» Fórmula demagògica, però fórmula, també democràtica.—PARADOX

L'opinió d'un vell

Nósaltres tenim amics vells i ens plau particularment de parlar amb aquells que tenen el costum d'esplicar les coses que han vist en el curs llarg de la seva vida. Quan es tracta de persones intelligents i de bona memòria, i sobre tot si han intervingut en fets polítics i socials, la conversa amb els amics vells és molt interessant i instructiva.

Aquests darrers dies havem parlat amb un veterà de la «Gloriosa», que ha vist pels seus propis ulls els fets d'aquella revolució, i els que la precediren i la seguiren. I les seves paraules, si no tenen la virtut de les d'un oracle, almenys tenen el mèrit de mostrar la visió que de l'actual situació de l'Estat espanyol s'ha format un d'aquests homes que ja han vist moltes coses.

Tantes n'ha vist el nostre amic, que l'hem trobat serè i optimista davant els últims fets espanyols. Ell troba que això que ha passat era natural que passés, i que l'únic que cal estranyar és que no hagués succeït abans i que no hagin succeït coses de més ressonància.

El bon vell creu que està perfectament justificada la calma i la tranquil·litat de l'opinió davant el pronunciament del 13 de setembre i la dictadura del Directori militar. I diu frases despectives pels eixalabrats i els il·lusos que s'ho prenen massa a la valenta, i creu que això d'ara és un daltabaix com mai no s'havia vist a les Espanyes ni en altres llocs del mapa.

L'amic vell considera que les coses que han de passar un dia o altre, i que qualsevol ciutadà amb criteri hauria de preveure, no han d'ésser acollides amb escarafalls. Ell assegura que el trontoll de certa gent jove és degut al fet que encara no havia presenciat res de semblant; i ja se sap que la primera vegada d'ésser espectador de certs fets impressiona als impressionables.

Per demostrar-nos que no cal capficar-se massa ni fer averanys foscos, el nostre interlocutor ens ha recordat una pila de dates històriques, des del temps de Ferran VII en amunt. En arribar aquí, l'abundor dels records històrics ens ha fet rodar el cap. I ens ha fet pensar que si les coses polítiques marxessin ara a la mateixa velocitat que en el passat segle, tot això d'ara només seria el pròleg d'un extens capítol nou de la història peninsular.

Però, francament, en aquest punt som una mica escèptics. I creiem que en l'evolució política, avui es va més poc a poc que en els temps benaventurats de les diligències...—FULMEN

El vocal associat a l'Ajuntament

—Perquè sua tant senyor regidor?

—Perquè em recordo dels ases d'Urgell que suen abans de la feina.

Com anàvem dient...

Això del *Directori*
ens porta a cada instant un nou desori:
Es tanquen societats separatistes,
s'empaita a tort i a dret als agiotistes,
es suspenen periòdics pornogràfics,
i s'arma arreu d'Espanya un rebombori
que arriba a tots els límits geogràfics.
Jo, tinc pell de gallina
pensant que es pot armà una sarracina!
Els falsos empleats que sols cobraven
però mai treballaven;
els polítics d'ofici que vivien
com a *milords* i encar tresorejaven,
i a tots els seus *tocaios* protegien;
els agabelladors sense consciència
que explotant la paciència
del públic bon xicot, es convertien
amb un parellet d'anys en milionaris,
en lloc de presidaris;
els corredors de *momios* i negocis
que mataven els ocis
cobrant unes propines impossibles;
els empleats banals i corruptibles
que cobraven pessetes
sempre al diner sensibles,
per donar coses brutes com a netes,
i tants i tants paràssits que a hores d'ara
han perdut la bonica menjadora.
Jo penso que, ai la mare!
es venjaran d'una faisó traidora,
i sento un *cori-mori*
que em fa témer que caigui el *Directori*
empenyut per la ràbia i per l'enveja,
abans que acabar pugui la neteja
que amb tanta empenta porta començada,
car tot es té de temer del cinisme
de la gent escombrada
i del negre i horrible caciquisme
que ha rebut una ferma voltellada,
Però si és que no cau, si endavant tira
i a tort i a dret es gira
i ho llença tot enlaire,
sense pensar-s'hi gaire
i des dels fulls subtils de la *Gaceta*,
l'Espanya tota ens deixa llisa i neta
talment com una casa renovada
bé ens tocarà fer-li una abraçada
i confessar que en pau, millor que en guerra
el sabre és la justícia de la terra.
Confessió bastant trista
per a un vell federal ja curt de vista,
que esperant la república espanyola
mai ha tirat un tall a la caçola!
I en canvi, ha tingut de veure
com els republicans de *pacotilla*
allí a l'Ajuntament es feien creure,
remenant els diners de la *Pubilla*,
i al Parlament cridaven com a *lloros*
fent de passada, si podien, *moros*,
deixant tota la llana
al clatell de la gent republicana,
que els votava contenta
i plena de confiança...
que arreu del món la massa és inocenta
i ben portada, mansa.
I com es van cumplint les profecies
de Sant Vicens Ferrer! «Vindran uns dies
que ningú haurà vist mai...» digué el bon home
que de lluny hi llucava,
i aquest fatal axioma
amb el qual bromejava
el jovent estudiant fent la carrera,
ara va refermant-se de primera.
Qui ens ho havia de dir durant la guerra,
que a la soferta Espanya
el país de la trampa i de la manya,
en un moment cauria tot per terra
sense un crit de protesta,
sinó al contrari amb clamoreig de festa?
Ho toquem, ho veiem, i amb calma mora,
no sabem si és vritat o pesadilla
el daltabaix, i tots pensem a l'hora:
—Amb tal que no ens arribin a l'ermilla!

FLOR

Lo que nosaltres faríem

El hidràulic Gasset es troba avui en el seu element. Els militars van tirar-lo *a l'aigua* i ara, després d'un llarg cabussó, treu el cap i des del seu diari dóna a llum uns articles quilomètrics, aconsellant al Directori. La censura, extremadament benèvola, deixa publicar aquelles llaunes.

L'Ossorio, igualment hi fica cullerada. Ell treuria *això,* i posaria *allò* i faria lo de més *enllà*. Prou s'esgargamella també donant consells, però el Directori fa la seva, calla i encarrega an En Pradera les ponències.

En Besteiro i els socialistes han omplert un parell de dies els diaris amb les seves manifestacions. El Directori els ha endressat una carinyosa alocució i els ha tret dels Ajuntaments.

El Sol s'arrima al seu company que més escalfa i barreja els elogis i els consells. Els conservadors i l'Acció Social s'han adherit. Uns quants senyors que a casa seva els coneixen també opinen posant, segons ells, el dit a la llaga. I la censura, tolerant amb aquests petits esplais, deixa dir i demà serà un altre dia.

Aquesta suavitat del llapis roig ens anima a dir-hi la nostra. Ara que ja hem recobrat l'esma que ens havia fet perdre el cop d'estat, ens veiem tan capaços d'opinar com qualsevol altre.

Naturalment que nosaltres no mirarem les coses amb les ulleres d'un senyor Esteve, ni parlarem amb el pensament posat a l'ermilla, ni dedicarem elegies a la pudenta política ensorrada. Volem ésser tan imparcials en els nostres judicis, tan eclèctics en els nostres consells i tan lleals en les nostres paraules que fins prometem no recordar-nos del nostre fanatisme per la Llibertat i per Catalunya.

La sèrie de consells que tenim intenció de dirigir al Directori formen una mena de programa tan clar com un discurs d'En Maura i tan complert com un llençol de tres talles.

L'espai de que disposem ens priva de publicar avui aquests consells. Ho deixarem per a primers de l'any que vé i llavors aconsellarem al Directori totes aquelles coses que hagi realitzat amb fortuna. Així el nostre èxit serà també segur.

JEPH DE JESPUS

La destitució del municipi

El municipi ha estat destituït, sense que ningú s'hagi aixecat a defensar-lo. Allò d'un bell morir, no l'han seguit ni a Madrid el govern, ni a Barcelona el municipi, amb la diferència de que a Madrid ha estat reconeguda la cavallerositat d'En García Prieto, però qui reconeixerà a Barcelona la cavallerositat de molts dels destituïts?

Manu militari... Sí, hauria estat preferible una mà civil, i més preferible encara l'irrupció en el municipi del poble indignat. Però el poble en lloc de indignar-se pagava, i es dedicava, després, a comptar la fortuna feta pels regidors més significats. Doctrinàriament, no podem admetre l'exoneració dels elegits pel poble, però estem davant d'un fet inexorable. L'administració municipal era immoral. Ha estat disolta. Qui podrà oposar amb eficàcia la teoria vaga al fet concret?

Era fatal. «Un dia el poble assaltarà el municipi», deiem. El poble no ho va fer. Ara, un poder dictatorial sospèn el municipi i el poble aprova. Aquesta és la realitat, i aquesta la lliçó. Ara ja sabrem tots, quan arribin els nous dies civils, que el poble ha de imposar des del carrer l'honradesa, perquè sinó, pot arribar un poder executiu i fer justícia per damunt del poble.

L'afany de conquesta

L'afany de conquesta és sempre, quan se manifesta en els director de pobles, un afany vil, inferior, de rapacitat. El gest d'aquest afany, és a dir: la seva exterioització, mai pot fer-se en nom de la Civilització, ja que la civilització vol dir, sobre tot, respecte mútuu. I és amb aquest nom de Civilització amb que es distressa sempre.

Aquest afany de conquesta es resumeix en un home: Napoleó. Aquest és l'home-tipu, el Céssar segons els enamorats que canten la força. Però fem notar, ja que és d'una gran utilitat fer-ho notar, que Napoleó venia del no res, que era d'origen humil, que era un obscur estranger a París, un míser oficial d'artilleria. Lo qual vol dir que aquest afany de conquesta, és a dir: de rapinya, el senten sols els que se senten mal col·locats en la vida, els que han sofert fam i fred i misèria. El poble francès va cometre un error—i cal dir-ho clarament, amb valentia, desfent-se de tots els tòpics esparracats del vell ideari republicà—enderrocant la aristocràcia per a posar en son lloc la burgesia. A un burgès és sempre preferible un aristòcrata. En Napoleó no hi hagué mai el llibertari, el redemptor—París, sota el jou de Robespierre, Collot d'Herbois i Fouquier Tinville, respirava amb més tranquilitat que sota el jou de Fouché, el policia del Primer Cónsul—sinó l'home de conquesta, l'home de rapinya. De la mateixa manera que es va posar al servei dels insurgents, hauria pogut fer la guerra en la Vendée, assaltant diligències i alcaldies en nom del rei infant Lluís XVII, presoner al temple.

Napoleó, col·locat en un medi menys turbulent i novel·lesc que el de la França dels Drets de l'Home, hauria sigut un ambiciós vulgar. Avui per exemple Napoleó seria un fabricant de Sabadell o Terrassa dels que s'han enriquit amb la guerra. I és que el medi fa l'home. Avui no es compendria un home con Napoleó, ni es toleraria. Com no es compren ni es tolera un Guillem II d'Alemanya. Ni un Mussolini, el de la mort dels infants de l'illa de Corfú. Avui sobre aquests homes cau la tempesta més terrible: la del ridícul. S'els mata, s'els destrueix, amb el ridícul.

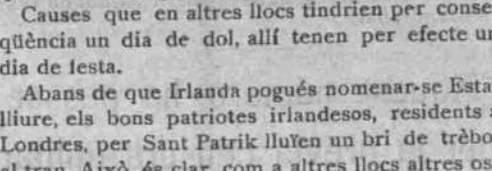
Mussolini, amb la seva comparseria de camises negres, amb la seva mímica de gimnàsia rítmica, s'ens apareix com un pobre home amic de les gestes teatrals, espectaculars. Més que un dictador—fora d'ambient tot dictador, avui—ens fa l'efecte d'un tenor d'òpera. Els seus discursos, més que pronunciarlos, els deu cantar. Els deu cantar amb un geste rígid, hieràtic, amb la cara d'espanta criatures, vestit amb un jaquè, amb uns botins, amb un pantalò ratllat, amb un berret de copa, com qualsevol còmic dolent.

La *jova Itàlia*, que sempre ens ha fet l'efecte—en totes les manifestacions de la seva vida—d'una colònia de tenors, és molt aficionada als homes d'aquesta mena.

El bombardeig de l'illa de Corfú, malgrat l'assassinat del general Tellini, no té una explicació lògica, com no tenen, les més de les vegades, una explicació lògica els gests de qualsevol tenor d'òpera.

Dieu, per exemple: Perquè aquest tenor, en un moment de desesperació de l'obra, s'ha entretingut a arreglar-se la corbata?

Així mateix us pregunteu: Perquè En Mussolini ha fet bombardejar l'illa de Corfú? Grècia és una nació tan desvalguda, tan dèbil, tan castigada! S'obligava a tantes humiliacions! Però al dic-

EXPANSIÓ

Comædia, el conegudíssim diari de teatres, tampoc es pot apartar de les corrents predominants a França, això és, l'enemiga vers Rússia

Ens dóna la nova de que L'Opera de Petrograd orepara una *tournée* per l'estranger. Però *Comædia* amb molta polidesa ens diu que l'Opera de Petrograd fuig de Rússia per fam, perquè a l'ex imperi tzarista l'art no hi té vida.

Cal respondre que tal cosa és una incertesa, una parcialitat. Ni en els dies més greus, els homes que governen els destins de Rússia han descuidat un factor tan importantíssim per a la vida d'un poble com és l'art. Bona prova d'això ho és, el fet de que abans que altra cosa es procurés guardar de l'inconsciència del poble a tots els museus

Deu ignorar *Comædia* les grans manifestacions artístiques-populars que han tingut lloc a Moscou i Petrograd, on s'han assenyalat noves orientacions per l'art escènic. Deu també ignorar que s'aten amb molta cura a tot aquell que a l'art es dedica.

La *tournée* de l'Opera de Petrograd serà una expansió, mai una fugida. Una expansió de les més lloables, perquè poques són tan fructíferes com les que's fan per mitjà de l'art.

EL TRÈBOL DE LA PAU

Convingut que Anglaterra és un gran país' Quan allí s'enreden a bofetades, poden comptar que no hi ha hagut altre remei.

Causes que en altres llocs tindrien per conseqüència un dia de dol, allí tenen per efecte un dia de festa.

Abans de que Irlanda pogués nomenar-se Estat lliure, els bons patriotes irlandesos, residents a Londres, per Sant Patrik lluïen un bri de trèbol al trau. Això, és clar, com a altres llocs altres ostentacions, promovia corredisses, xivarri, tancament de portes... Però lo que no succeeix a altres llocs és trobar un modo planer d'acabar-ho. A un país que no fos Anglaterra, els sabres hi haurien fet un paper de *primo cartello*. A Londres no. A Londres la subversitat del trèbol s'acabà ordenant l'autoritat que les tropes de la guarnició celebressin la diada de Sant Patrik lluint brins de trèbol a l'istil dels sinn-feiners.

Eh, què vos sembla? Si això no és sapiguer governar, ni mai!

LA DERROTA

El resorgiment de Turquia, d'aquella Turquia que molts—després de la guerra—ja creien borrada del mapa, és un fet. I no tan sols ho és per les seves victòries militars, sinó també per les diplomàtiques. Els turcs han sapigut passejar-se als subjectes bon xic perillosos de l'Entesa.

Aquest esclatant triomf dels turcs es deu—més que a ningú més—a En Kemal Patxà Ha sapigut portar a bon terme al poble i, ademés, l'ha dotat d'un règim democràtic, cosa que en el temps que correm mereix doble lloança.

No cal pas anomenar els fets que han contribuït a fonamentar el merescut prestigi de que gaudeix En Kemal Patxà. No hi ha altra cosa a dir sinó que és un gran home. Però tots els grans homes tenen el seu punt flac. I el punt flac dels grans homes és una mena de flaquetat que tots tenim: la flaquetat de les dones.

Kemal Patxà i la seva esposa Latife Hanem

En Kemal Patxà, triomfant en tot i per tot, ha sigut derrotat per l'amor. La seva fermesa de voluntat no cedia davant d'ambaixadors ni de mil conferències reunides. Però davant d'uns ulls amorosos que us miren fit a fit, qui no cedeix?

I QUE VAGIN DIENT

Tots els parers són dignes de respecte, és molt cert Es molt cert i no ho sembla. Què hi farem!

L'Exposició Agrícola a Moscou

Però que per sistema es vulgui fer la guitza ja no ho és tant.

Que durant el període de instabilitat que porta en si tota revolució, no és volguer reconèixer l'acceptació per part del poble rus del règim soviètic, pot admetre's. Lo que ja no resulta tan admissible, és que després de sis anys encara es dubti d'una cosa que és més clara que la llum.

Però davant d'un toçut, un altre. Així ho deuen dir els russos. I mentre els demés perden el temps d'un modo ben inútil, ells tot és preocupar-se en demostrar lo que es pot fer quan hi ha ganes de treballar.

No fa pas gaires dies, tingué lloc a Moscou, la inauguració de l'exposició agrícola. Per més enemic que es sigui dels governants rojos, s'ha de confessar que ha sigut un gran èxit Hi ha figurat Anglaterra, Nord Amèrica i Alemanya, demés de moltes altres petites nacionalitats.

Fóra convenient que tothom deixés apart prejudicis, caldria tindre en compte que el treball és riquesa, i la riquesa és bona sigui qui vulgui el que la produeixi.

PROGRÉS, SAVIDURIA... I «CUENTOS»

Ens estimem molt la tranquil·litat. I com que l'estimem mai ens havem volgut *enfundar* massa amb això que en diuen progrés i que fins hi ha qui ho escriu amb lletra majúscula, per a que faci més patxoca, segurament. Però tant va el canti a la font... I tant hem sentit parlar de progressar, d'anar endavant, de no aturar-se, que ens hem dit: som-hi.

I ja hi havem sigut. Per primera *providència* hem vist uns senyors—molts—que per mitjà d'un gran arxiu de notes i retalls, van per aquests mons de Déu fent l'ofici de savis. L'esbrinar en que consistia la saviduria—la més abundant saviduria—ens ha defraudat, francament. Però, com que aquell que no s'aconhorta és perquè no vol, hem posat les nostres esperances en el progrés.

I si. Ara veieu. Unes de les demostracions de que progressem amb una rapidesa meravellosa, la tenim en que per a jugar al futbol per exemple, ja no n'hi ha prou amb tirar cosses a tort i a dret, cal quelcom de més lluiment, de més soroll, més modern A Londres, capital del poble més progressiu, an el Palau de Cristall, s'ha jugat—amb molt d'èxit per cert—un partit de futbol a motocicleta. Els jugadors, a cavall d'un d'aquests trastos, s'empenyien uns a altres per a fer «gol». Era cosa de no aturar-se, d'anar amunt i avall, viratges, equilibris i tota mena de ximpleries hagudes i per haver. L'únic que no motocicletejava era el porter No ens han dit si anava acuiraçat.

Després d'això, beneïda sigui la rutina i beneïts els *retrógrados*. Davant de tant mecanisme, resulta deliciós veure jugar la *manilla*, el *cau* i fins el *dominó*!

Un partit de futbol en motocicleta a Londres

tador ongit amb oli de resina, li mancava —además del negoci, de la gesta de corsari— la gesta teatral, guerrera, amb banderes i canonades.

Aquest afany de conquesta, de rapinya, acatat covardament per la Societat de Nacions, no convé als nostres temps regits per la gesta deslliuradora de Rússia. Perquè lo de Rússia no és una dictadura comú, no és una dictadura a que estem acostumats els pobles. Cal pensar que tota la civilització ens ha de venir d'Orient. Cal tenir-ho en compte. Però això mereix capítol apart.

A. FERRANT

Drets de ciutadà i drets d'home

La devallada del lliberalisme individualista és un fet que encara no s'ha imposat a totes les consciències, malgrat la lliçó plena de frisances doloroses que és, en aquest sentit, la història moderna.

Els lirismes polítics del dinové segle varen desvetllar en cada individu la il·lusió molt humana de que en ell hi havia un déu. D'aquí que tots els fets nacionals i les institucions creades responguin a aquella tesi i s'expliquin per la pressumpció arrelada de que les coses objectives hagin de convergir cap a l'individu.

No volem parlar aquí del tòpic revellit de l'individu i l'Estat; aquesta antinòmia, que inspirà tota una literatura i no pocs moviments d'opinió i impulsos doctrinals, no pot interessar ja avui a ningú, car s'és reduït a un petit detall, a una gota perduda en l'impetuós corrent de l'ideari polític i social de nostre temps.

L'Estat i l'individu són dos sers que tenen avui característiques molt distintes de les que se'ls hi atribuïen en la passada centúria; no se'ls pot aplicar, doncs, el mateix esperit crític d'aquella època.

L'individu, socialment considerat, no és res si no es projecta entora, si no es determina «objectivament», si no confón la seva individualitat entre els esforços col·lectius que's facin per a instaurar la suprema valor de les «coses» i fer-les triomfar, si no supedita el seu *jo*, no a la suma d'altres *jo*, com s'ha pretès pels que més lluny arribaren en aquest camí, sinó a l'essència mateixa d'aquelles coses, de les quals se n'és únicament, per imperatiu de la consciència col·lectiva, un servidor, com diria En Ramir de Maeztu que és el que a Espanya ha procurat articular amb més sòbria i serena mestria els aspectes fonamentals d'aquesta profunda crisi ideològica.

L'estructura de les societats noucentistes no permetia altres gosadies d'aquest ordre, que la de considerar a l'home digne de viure una vida pròpia i genuïna dins d'un estat que reduís la seva «tirania» a l'extrem de no fer altra cosa que jugar els ressorts que havien de regular el conjunt d'existències individuals. Aquesta era, i tal volta no podia ésser altra, la suprema aspiració d'aleshores.

El lliberalisme, en el seu aspecte més interessant i trascendent, es diu: Drets de l'home.

I no és aquest el més gran i bell equívoc del lliberalisme? No hi ha aquí una lamentable confusió entre l'home i el simple ciutadà?

Els «drets de l'home» que establí el lliberalisme heroic i explosiu de la revolució francesa, i que calcaren gairebé tots els pobles d'Europa, no són en realitat i substància altra cosa que «drets del ciutadà» i «drets de gents». L'home és altra cosa, i els drets que li pertoquen en la vida moderna, es veu clarament que són ben bé d'altres. I no és greu aquest erro del lliberalisme?

Hi ha entre l'home polític o ciutadà i l'home objectivament considerat—en el sentit econòmic ho aprecien ja les masses—una gran separació de conceptes. Avui el ciutadà comença a sentir-se més home, és a dir, més solidaritzat amb tot el que l'envolta...

El lliberalisme li ha dit: pots conreuar la terra, però les terres estaven cercades i inscrites al Registre; pots escollir l'ofici que més te plagui, però els salaris són mínims; li ha dit pots estudiar carrera i els estudis s'han de pagar. Li ha dit: Si et causen un tort es farà justícia, però les lleis són complicades fins a l'infinit i el procediment judicial i el sistema d'aplicació resulten ineficaços pels pobres.

El lliberalisme ha deixat en llibertat de barallar-se la poixança del pròcer amb la feblesa del pària. I la baralla no es tenia per desigual perquè un i altre eren ciutadans i tots dos fruïen de «llibertat, igualtat i fraternitat».

No. La lluita pels drets de l'home no ha començat veritablement fins ara, que l'individualisme es troba en profunda i definitiva crisi.

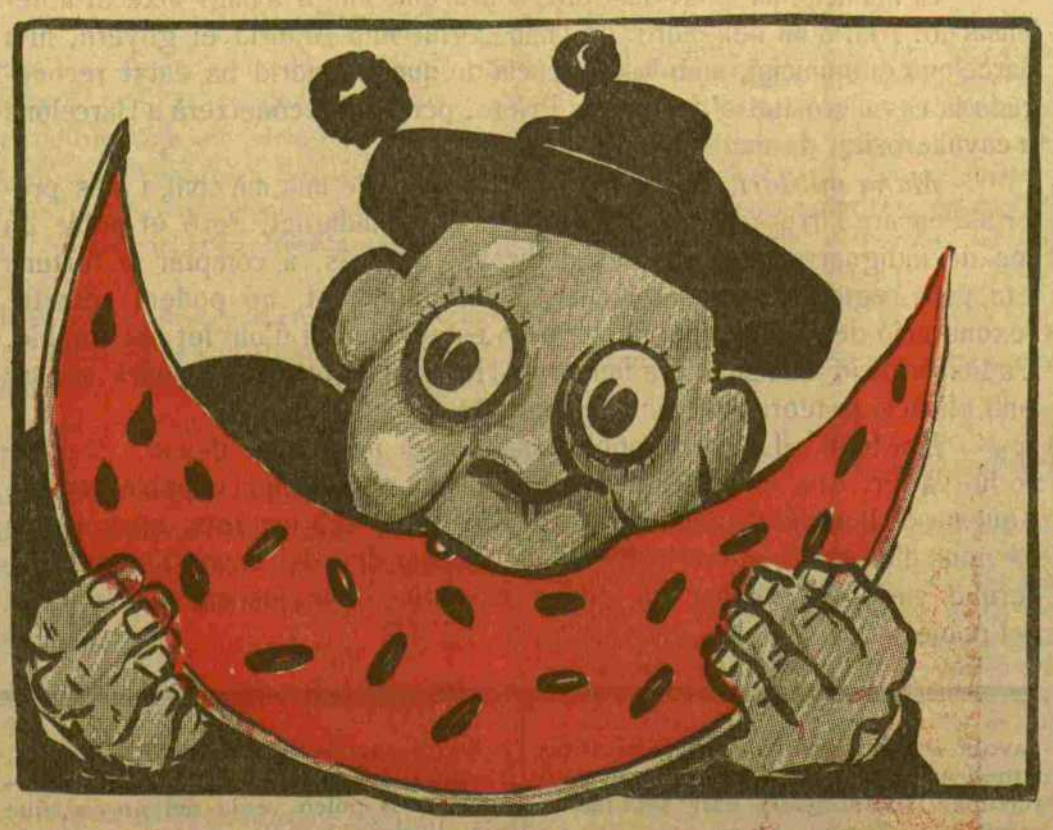
Si passen el centre de gravetat del individu a la societat, aquell s'emancipa virtualment, perquè l'home no ha de servir als homes sinó a les «coses». Es a dir, l'home ha de treballar pel bé, per la justícia *absoluta*, per l'estètica i per totes les altes prerrogatives de l'esperit.

L'home ha de treballar la terra, ha de moure les màquines. Es la nova religió que's sintetitza en la col·lectivitat. *I això ha d'acomplir-ho sense trabes.*

I aquí està, precisament, la font fecunda i abundosa dels seus drets substancials, objectius i idealment indestructibles.

GLICINI

El poble i la gana

—Com que ara diuen que anirem tan bé, amb la cíndria no m'alimento, però enganyo la gana.

El domador francès al Rhur

—Em sembla que tinc la fera vençuda.

Per a ésser bon regidor

I

Recorda en tot moment les promeses que vares fer al poble que t'ha fet regidor.

II

Esmerça per la ciutat els mateixos *cuidados* que t'animen per netejar el teu cos. Si toleres que visqui en mig de la porqueria vindràs a demostrar que el teu fogar i el teu cos són recons de bassa.

III

Si vols passar per home de cultura, encara que no en tinguis, procura treballar per la cultura dels altres.

IV

No vetllis per tenir son l'endemà, però vetlla per la salut pública.

V

Si tens família i vols tenir moral, fes els possibles per no ficar-te massa sovint les mans a la butxaca. Per cada cop que les hi fiquis, és necessari que te les treguis deu vegades pel bé de la teva moral i de la família dels que t'han elegit.

VI

Sies partidari sempre dels favoritismes de la teva consciència i mai dels partits que te la volen robar.

VII

Despulla't de vanes discusions polítiques, i abans que tot pensa servir al poble que t'ha forjat la regidoria.

VIII

No t'embafis de regidoria, perquè deixaries d'ésser un bon ciutadà. Munyint el teu bieni amb modèstia podràs ostentar l'orgull d'haver complert el teu comès amb equitat, ciutadania i honradesa.

ENRIC MARTÍ CID

REPICS

Es espantós lo que ha passat en un cine de Màlaga. Aquesta desgràcia tindria d'ésser un exemple pels pares que deixen anar els seus fills en semblants espectacles sense preocupar-se de les terribles conseqüències que poden rebre de llur condescendència.

Es en và cridar l'atenció de les autoritats, car els grans desastres fins són possibles en un local d'immillorables condicions.

Aquesta missió és més de l'incumbència dels pares, si és que estimen llurs fills.

El cardenal Benlloch no vol ésser menys que un Rusiñol, un Blasco Ibáñez o un Benavente, i recorre l'Amèrica del Sud predicant com un apòstol.

No sabíem que per aquelles terres encara necessitessin missioners. Cregui'ns, cardenal Benlloch: torni cap a Espanya que tot el que pot fer vostè ja ho va fer Frai Bartomeu de les Cases en temps del general Pizarro.

Per ja no sabem quina vegada més, un altre side-car del cos de Policia ha produït un greu accident topant amb un automòbil.

Per l'amor de Déu!

Ens limitem a copiar de qualsevol diari:

«El nou alcalde de Madrid era empleat de Foment, essent un dels que el Directori militar deixà cessant per no anar a l'oficina».

El senador Alfons Sala renúncia a la seva consignació mensual de 500 pessetes.

Ell rai! Augmentant el preu dels panyos ja ho té arreglat.

La primera sessió celebrada pel nou Ajuntament assolí un èxit clamorós. Tant, que fins alguns dels regidors aplaudiren al final del parlament del senyor alcalde.

D'això sí que se'n pot dir entusiasme!

Llegim en un cap de plana d'un setmanari anticlerical de Madrid:

«La libertad no se pide, se toma».

Cregueu que això ens ha deixat refredats.

En Sánchez Guerra s'ha volgut sincerar davant d'Espanya publicant una lletra en la que s'esforça a dir que ell no renúncia al cobro i que seguirà cobrant mentre el paguin.

Es un gest que li quadra molt i que no desdiu gens d'un personatge com ell.

En Maura, el polític tatídic de la Setmana Tràgica, ha fet un xistu de primera, al donar la seva opinió respecte al Directori.

—Jo penso—ha dit el gran estadista— que és com les bicicletes, les quals mentre corren s'aguanten dretes, però així que s'aturen cauen.

Veurem si el gran *Toni* resulta profeta a casa seva.

Les portes de la Casa de la Vila han sigut tancades i barrades a la política local i enviats a caseta tot els regidors que hi havien entrat per ella.

Què faran ara els cinquanta edils que tan bé administraven els interessos de la ciutat?

Jo, d'ells, posaria un *cine* amb *buffet*, per a anar-hi a passar l'estona amb les famílies respectives, així els barcelonins seguissin *bufant* en veure'ls endrapar.

Aquest número ha passat per la prèvia censura militar

Imp. LA CAMPANA I L'ESQUELLA, Olm, 8.—Barcelona